



Església Parroquial de Sant Martí

Carme

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: C/ Sant Martí, 47
Emplaçament Al nucli urbà, a la meitat nord del carrer Sant Martí

Coordenades:

Latitud: 41.53122
Longitud: 1.62107
UTM Est (X): 384965
UTM Nord (Y): 4598648

Classificació

Número de fitxa 08048 - 1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Barroc Contemporani Neoclàssic Popular
Segle XVIII
Any 1748
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari Si, IPA 5593
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Bisbat de Sant Feliu de Llobregat. Plaça de la Vila, 11. 08980 Sant Feliu de Llobregat

Fitxes associades:

[Cal Ros \(antiga Església de Sant Martí\)](#)
[Cementiri Municipal](#)

[Creu Processional](#)

[Rectoria](#)

[Goigs a Sant Martí](#)

[Mare de Déu de Collbàs](#)

[Pica baptismal](#)

[Fons documental de l'Arxiu Parroquial](#)

[Festa Major d'Hivern de Sant Martí](#)

Autoria de la fitxa Jordina Sales Carbonell; Natalia Salazar Ortiz

Data de registre de la dl., 19/04/2010 - 02:00

fitxa:

Descripció

L'església parroquial de Carme és un edifici fet amb un aparell de maçoneria a base de blocs de pedra de diferents mides parcialment tallats, lligats amb morter de calç, i formant filades horitzontals regulars. Les cantonades estan reforçades amb carreus de pedra travertínica ben tallats. El temple s'articula entorn d'una sola nau amb diverses capelles laterals. La coberta és de teula aràbiga a dues vessants, i presenta un ràfec format per maons disposats amb forma de dents de serra. El campanar de torre, coronat amb balustrada, es troba adossat a la façana, a l'esquerra de la porta d'accés i al costat de l'evangeli; la base és quadrangular, però el seu tram final és de planta octogonal, amb quatre arcades cegues i quatre d'obertes, per on surt el so de la campana. A la transició entre la part quadrangular i la octogonal del campanar hi ha un rellotge circular amb números romans. La part superior del campanar es distingeix de la resta de l'edifici per ser totalment feta a base de carreus de travertí. A la part central superior de la façana principal s'hi obre un òcul; a banda i banda de la portalada principal s'hi han practicat dues petites obertures més. L'escut, amb el relleu que narra la llegenda del repartiment de la capa de Sant Martí, està situat sobre la porta i data del 1748. Aquesta porta, rectangular, està emmarcada per dovelles i presenta un arc de descàrrega per sobre de l'escut. L'any 1808 es van fer reformes a la nova església, com ho indica la placa situada dins del temple; de fet aquesta és la data oficial en la que es dona per acabat definitivament el nou temple parroquial. Els frescos originals de les parets van desaparèixer i tot l'interior s'ha pintat fa poc de blanc, tot i que s'aprecien algunes decoracions de caire geomètric que imiten motius arquitectònics. S'hi conserva una pila baptismal de factura romànica. La resta d'imagineria, així com l'altar major, són obres fetes després de la Guerra Civil.

Història

La construcció del temple parroquial tingué lloc principalment entre els anys 1730-1781, tot i que no es dona per enllestida del tot fins els inicis del segle XIX (1803-1808). Consta en la documentació escrita que l'any 1730 eren molts els voluntaris per fer els fonaments i aportar materials. L'edifici fou consagrat pel bisbe Francisco Díaz Santos de Bullón gairebé vint anys després de començada l'obra, l'any 1748, data que roman immortalitzada sobre la llinda del portal del temple. L'església dedicada a Sant Martí substituï l'anterior església romànica, ja esmentada des del 1122 i ubicada en el lloc on avui hi ha la masia de Can Ros. L'antic temple fou parcialment enderrocat quan es bastí el nou en un lloc més cèntric del poble. Per a la construcció de la nova parròquia, es té constància de diverses contribucions: així, de 1734 a 1740 el gremi de paraires havia establert un cens per col·laborar en la seva edificació; el 1803, el mateix gremi va bestreure 100 lliures per la nova església, que finalment es van gastar en el retaule de Sant Roc. A les obres del temple hi contribuïren també el duc de Cardona i Medinaceli, senyor feudal de Carme, i el senyor del castell de Claramunt Luís Fernando de la Cerda i Aragón i Folch de Cardona, que a la vegada era cap de la baronia de la Conca d'Òdena. L'any 1779, en ple procés de construcció del nou temple, la parròquia de Sant Martí de Carme assolí l'autonomia de la parròquia de la Pobla de Claramunt, de la qual era sufragània des

d'època medieval. La nova església parroquial es dotà del corresponent fossar, que va estar en funcionament fins l'any 1903. A més, a l'interior de l'edifici hi havien diversos vasos funeraris que avui ja no es poden apreciar degut a les reformes que ha sofert el paviment (Josep Ferrer ens explica que ell va veure tombes obertes davant de l'altar durant la Guerra Civil).

El 1790, en resposta a l'estat de les esglésies de les poblacions plantejades als qüestionaris de Francisco de Zamora, Carme declara pel que fa a la seva església parroquial: "Tiene este pueblo una sola iglesia con la advocación de San Martín; es algo moderada y nueva, hecha a costas de los particulares, con cinco capillas en cuías están los retablos nuevos de escultura, a saber en la una la imagen de Christo Crucificado, en la otra la Virgen SS. del Rosario, otra de San Roque, otra de N. S. del Carmen y la otra de San Marcos. Reside en ella un vicario perpetuo de poco tiempo, por ser antes sufragánea de la Pobla de Claramunt, y al lado de la iglesia hai un cementerio que junto con la iglesia se construyó el año de 1748. En dicha iglesia no hai donaciones". El retaule barroc i les diverses imatges que presidien les capelles del temple foren cremats el més de juliol de 1936 prop del pont de Carme, a la banda esquerra de la riera. De fet, l'església, com tantes altres arreu del país, fou convertida en magatzem durant la guerra.

Bibliografia

GAVÍN, Josep M. (1984): Inventari d'esglésies, vol. 16: Anoia i Conca de Barberà, Arxiu Gavín, Barcelona, p. 113.

RIBA GABARRÓ, Josep (2000b): "Fa 186 anys de la Festa del 16 de juliol (1814-2000)", Les Fonts de Carme, 3, Associació El Forat dels Graus, p. 30.

RIBA GABARRÓ, Josep (2004): "El pont de la independència parroquial", Les Fonts de Carme, 14, Associació El Forat dels Graus, p. 244.

RIUS, Carme (1982): "Església Parroquial de Sant Martí", Carme (Anoia), Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

TORRAS, Josep M. (1993): La comarca de l'Anoia a finals del segle XVIII. Els "qüestionaris" de Francisco de Zamora. Biblioteca Abat Oliba, 122. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona.



